

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

อำเภอบ้านไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีผลกระวาน ปลูกข้าวและช้างป่า รวมทั้งได้จัดส่งไปยังเมืองหลวงเนื่องมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ท้องที่อำเภอบ้านไร่ เดิมเป็นด่านสำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีนายด่านชื่อพระอินทร์ ด่านหนองหลวง ได้ปรากฏในพงศาวดาร ว่า “สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยกกองทัพ ติดตาม พระเจ้า หงสาวดีไปจนถึงหนองหลวงแล้วกลับคืนพระนคร”

ในปี พ.ศ.๒๔๔๐ ได้มีการจัดรูปแบบการปกครองระบบเทศาภิบาลเมืองอุทัยธานี ซึ่งขึ้นอยู่กับมณฑลนครสวรรค์ และแบ่งการปกครองออกเป็น ๔ แขวง คือ แขวงอุทัยเก่าแขวงหนองพลวง แขวง แม่กลองและแขวงหลวงใหม่ โดยแบ่งตำบลละมูล ตำบลไม้โกร ตำบลอุ่มผาง ตำบลหนองหลวง ตำบลแม่จัน ตำบลแม่กลอง เป็นแขวงแม่กลองขึ้นอยู่กับเมืองเพชร และให้ตำบลคอกควายเหนือ ตำบลคอกควายใต้ ตำบลแก่นมะกรูด ตำบลลานสัก เป็นแขวงหนองหลวง ขึ้นอยู่กับเมืองอุทัย จึงเหลือ ๕ แขวง คือ แขวงในเมือง แขวงอุทัยเก่า แขวงหนองพลวง แขวงทัพทัน แขวงหนองหลวง ในปี พ.ศ.๒๔๖๐ เดิมอำเภอบ้านไร่ได้ตั้ง เป็นกิ่งอำเภอขึ้นก่อนใช้ชื่อว่า “กิ่งห้วยแห้ง” ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยแห้ง โดยนำพื้นที่ของตำบลคอกควาย แก่นมะกรูด มารวมกัน ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๖๘ ได้อนุมัติให้กิ่งอำเภอห้วยแห้งเป็นอำเภอ โดยรวมพื้นที่ของ กิ่งอำเภอบ้านเขียน จังหวัดชัยนาท มารวมเป็นอำเภอบ้านไร่ ขึ้นกับมณฑลนครสวรรค์ ทิศเหนือติดกับอำเภอ หนองฉางและทัพทัน ทิศตะวันออกติดกับวัดสิงห์ และเนินขาม(บ้านเขียน) จังหวัดชัยนาท ทิศใต้ติดกับวังคัน ห้วยขมิ้น สุพรรณบุรี และทิศตะวันตกติดกับศรีสวัสดิ์ กาญจนบุรี และอุ่มผาง จังหวัดตาก

หลังจากได้รับการตั้งเป็นอำเภอตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่แล้ว ได้มีการตั้งอำเภอชั่วคราวขึ้นที่บ้านทัพหลวงในปี พ.ศ.๒๔๖๘ เป็นเวลา ๑ ปี ในปี พ.ศ.๒๔๗๐ ได้อนุมัติงบประมาณให้สร้าง ศาลว่าการอำเภอขึ้นหนึ่งหลัง และทำการก่อสร้างขึ้น ณ บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งตลาดบ้านไร่ในปัจจุบัน

(ใบเสร็จรับเงินการเสียภาษีสุรา ซึ่งระบุว่าอำเภอบ้านไร่ ได้ตั้งเป็นกิ่งห้วยแห้งมาก่อน)

รูปภาพที่ว่าการอำเภอบ้านไร่ พ.ศ.๒๔๖๐

คำขวัญอำเภอ

“โลกระบือมรดกโลกห้วยขาแข้ง แหล่งผลิตสับปะรดและแตงโม หลวงพ่อโตวัดผาทั่ง งามสะพรั่ง
ธรรมชาติแท้จริง”

ข้อมูลภาพทั่วไปและการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน

๑. ที่ตั้ง อำเภอบ้านไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดอุทัยธานี ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๘๐ กิโลเมตร เป็นที่ราบสูงลาดเอียงจากทิศตะวันตก มีภูเขาสลับซับซ้อน และป่าไม้ซึ่งเป็นป่าดิบ มีพื้นที่ราบลุ่มเพียงเล็กน้อย สภาพของดิน เป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ มีเขตป่าสงวนแห่งชาติ ๕ แห่ง พื้นที่ประมาณ ๒,๐๘๐,๘๑๐ ไร่

๒. ลักษณะภูมิอากาศ สภาพอากาศโดยทั่วไปมีอากาศร้อนชื้น

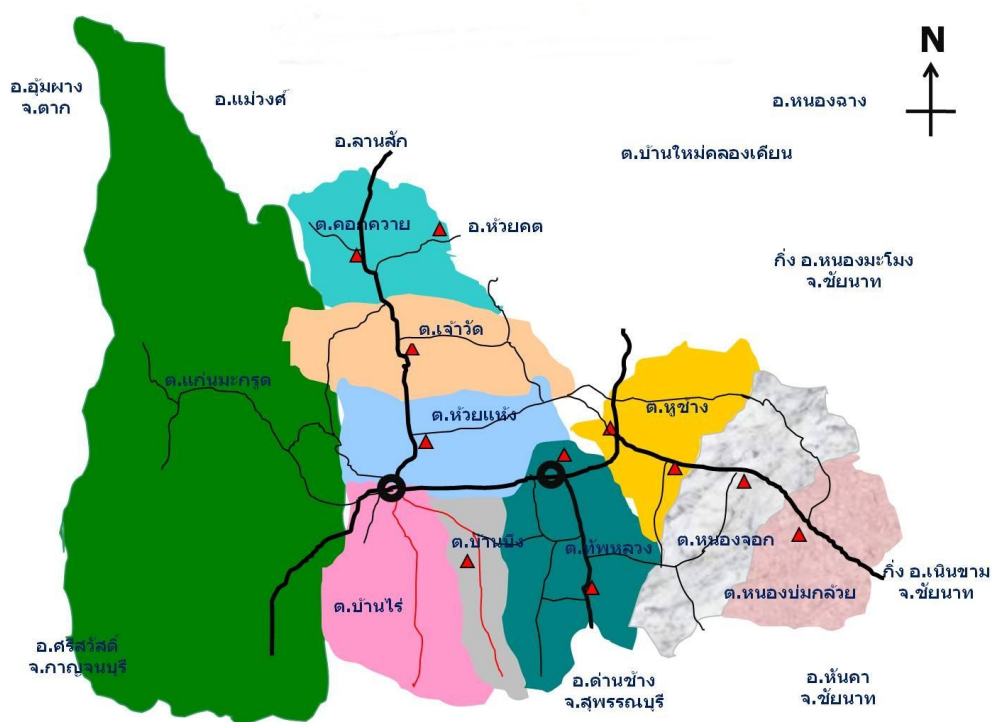
ฤดูร้อน อากาศค่อนข้างร้อนถึงร้อนจัดในระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๔๑ องศาเซลเซียส

ฤดูฝน มีฝนตกชุกบางพื้นที่โดยเฉพาะที่เป็นภูเขา ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือน ตุลาคม

ฤดูหนาว จะมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๑๕-๒๐ องศา (ต่ำสุดประมาณ ๔-๘ องศาบริเวณพื้นที่ตำบลแกนมะกรุซึ่งอยู่บนภูเขา)

๓. เนื้อที่ ประมาณ ๓,๖๒๑.๔๙๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๒๖๓,๔๓๒.๕ ไร่

๔. แผนที่

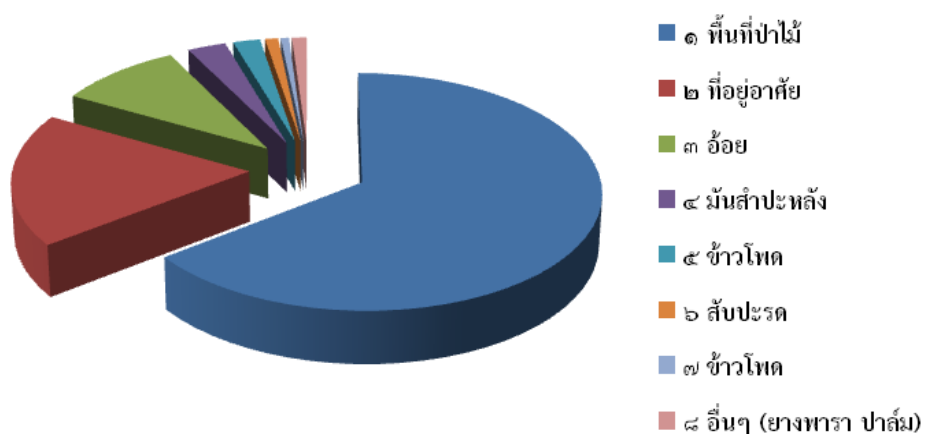

๔. อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่ออำเภอลานสัก อำเภอย้วยคต จังหวัดอุทัยธานี อำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์
ทิศใต้	ติดต่ออำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันออก	ติดต่ออำเภอหนองมะโมง อำเภอเนินขาม อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันตก	ติดต่ออำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

๖. ข้อมูลพื้นที่อำเภอบ้านไร่

ที่	พื้นที่	จำนวนเนื้อที่ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
๑	พื้นที่ป่าไม้	๑,๔๖๔,๒๒๐.๗๖	๖๔.๖๙
๒	ที่อยู่อาศัย	๔๑๖,๐๐๙.๕๐	๑๘.๓๘
๓	อ้อย	๒๑๑,๗๗๓	๙.๓๖
๔	มันสำปะหลัง	๖๕,๑๑๕	๒.๘๘
๕	ข้าวโพด	๔๕,๖๘๐	๒.๐๒
๖	สับปะรด	๒๒,๐๔๗	๐.๙๗
๗	ข้าวโพด	๑๓,๗๗๓	๐.๖๑
๘	อื่นๆ (ยางพารา ปาล์ม)	๒๔,๘๑๔	๑.๑๐
รวมพื้นที่ทั้งสิ้น		๒,๒๖๓,๔๓๒	๑๐๐.๐๐

แผนภูมิแสดงข้อมูลพื้นที่อำเภอบ้านไร่

จากรูปจะพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านไร่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้วยขาแข้ง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ ๑,๔๖๔,๒๒๐.๗๖ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖๙ ส่วนที่เหลือ ประมาณ ๗๙๙,๒๑๑.๒๔ ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๓๕.๓๒ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรและพื้นที่อยู่อาศัย

๗. ข้อมูลทางการปกครอง

การปกครอง พื้นที่การปกครอง แบ่งออกเป็น ๑๓ ตำบล ๑๓๖ หมู่บ้าน เทศบาลตำบล ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒ แห่ง

ที่	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑	ตำบลแก่นมะกรูด	๔ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่
๒	ตำบลบ้านไร่	๑๑ หมู่บ้าน	เทศบาลตำบลบ้านไร่ (หมู่ที่ ๑, ๔ ต.บ้านไร่ บางส่วน)
๓	ตำบลบ้านบึง	๗ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง เทศบาลตำบลบ้านไร่ (หมู่ที่ ๑ ต.บ้านบึงบางส่วน)
๔	ตำบลทัพหลวง	๑๕ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลทัพหลวง
๕	ตำบลคอกควาย	๑๖ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลคอกควาย
๖	ตำบลเจ้าวัด	๗ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าวัด
๗	ตำบลห้วยแห้ง	๙ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแห้ง
๘	ตำบลหุช้าง	๑๓ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลหุช้าง
๙	ตำบลเมืองการุ้ง	๑๓ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองการุ้ง เทศบาลตำบลเมืองการุ้ง (หมู่ที่ ๔,๕,๙,๑๐ ต.เมืองการุ้ง บางส่วน)
๑๐	ตำบลวังหิน	๖ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน
๑๑	ตำบลบ้านใหม่คลองเคียน	๘ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่คลองเคียน
๑๒	ตำบลหนองจอก	๑๖ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจอก
๑๓	ตำบลหนองบ่มกล้วย	๑๑ หมู่บ้าน	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วย

ประชากร ครั้วเรือน จำนวน ๒๕,๒๔๔ ครั้วเรือน ประชากรประมาณ ๖๙,๐๗๐ คน ชาย ๓๔,๓๕๕ คน หญิง ๓๔,๖๗๕ คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ ๑๙.๐๗ คนต่อ ตารางกิโลเมตร

ที่	ตำบล	ครั้วเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านไร่	๒,๗๙๕	๓,๗๑๐	๓,๕๓๒	๗,๒๔๒
๒	ทัพหลวง	๒,๙๗๙	๔,๐๘๓	๔,๐๐๕	๘,๐๘๘
๓	ห้วยแห้ง	๑,๕๗๘	๒,๓๕๙	๒,๔๖๒	๔,๘๒๑
๔	คอกควาย	๒,๘๕๕	๓,๘๑๓	๓,๗๙๖	๗,๖๐๙
๕	วังหิน	๑,๒๘๗	๑,๕๕๑	๑,๗๒๓	๓,๓๑๔
๖	เมืองการุ้ง	๑,๖๙๑	๒,๓๙๘	๒,๕๐๑	๔,๘๙๙
๗	แก่นมะกรูด	๖๑๑	๑,๑๓๔	๑,๐๑๑	๒,๑๔๕
๘	หนองจอก	๑,๙๘๙	๒,๖๗๙	๒,๗๕๕	๕,๔๓๔
๙	หุช้าง	๒,๒๓๕	๓,๓๖๐	๓,๒๘๗	๖,๖๔๗
๑๐	บ้านบึง	๑,๑๘๘	๑,๕๗๓	๑,๖๐๖	๓,๑๗๙
๑๑	บ้านใหม่คลองเคียน	๑,๑๗๖	๑,๖๓๖	๑,๗๔๖	๓,๓๘๒

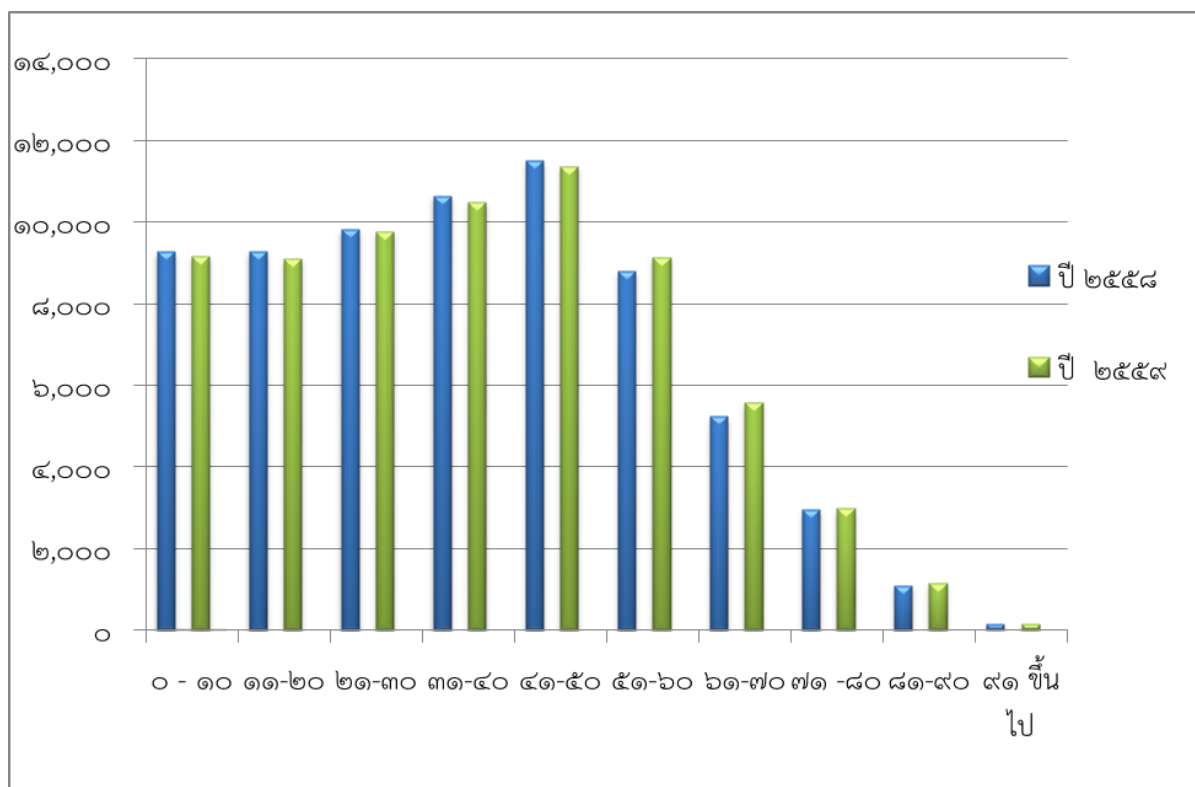
ที่	ตำบล	ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
๑๒	หนองบ่มกล้วย	๑,๒๒๑	๑,๖๖๐	๑,๗๑๕	๓,๓๗๕
๑๓	เจ้าวัด	๑,๔๓๒	๒,๐๒๖	๒,๐๒๒	๔,๐๔๘
๑๔	เทศบาลตำบลบ้านไร่	๑,๒๙๑	๑,๓๔๖	๑,๓๙๙	๒,๗๔๕
๑๕	เทศบาลตำบลเมืองการุ้ง	๙๑๖	๑,๐๒๗	๑,๑๑๕	๒,๑๔๒
รวม		๒๕,๒๔๔	๓๔,๓๙๕	๓๔,๖๗๕	๖๙,๐๗๐

(ข้อมูลสำนักทะเบียนอำเภอบ้านไร่ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙)

ข้อมูลประชากรแบ่งตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ปี ๒๕๕๘			ปี ๒๕๕๙		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
๐ - ๑๐	๔,๗๑๐	๔,๕๗๑	๙,๒๘๑	๔,๖๓๗	๔,๕๓๑	๙,๑๖๘
๑๑-๒๐	๔,๘๖๑	๔,๔๓๕	๙,๒๙๖	๔,๗๙๒	๔,๓๒๑	๙,๑๑๓
๒๑-๓๐	๔,๙๕๙	๔,๘๗๗	๙,๘๓๖	๔,๙๓๖	๔,๘๓๔	๙,๗๗๐
๓๑-๔๐	๕,๓๖๐	๕,๒๘๔	๑๐,๖๔๔	๕,๒๘๖	๕,๒๐๓	๑๐,๔๘๙
๔๑-๕๐	๕,๗๒๒	๕,๗๘๖	๑๑,๕๐๘	๕,๖๔๖	๕,๗๑๗	๑๑,๓๖๓
๕๑-๖๐	๔,๒๘๐	๔,๕๒๓	๘,๘๐๓	๔,๔๕๔	๔,๖๘๘	๙,๑๔๒
๖๑-๗๐	๒,๔๙๘	๒,๗๓๖	๕,๒๓๔	๒,๖๕๒	๒,๙๑๗	๕,๕๖๙
๗๑ -๘๐	๑,๓๕๓	๑,๖๐๙	๒,๙๖๒	๑,๓๗๐	๑,๖๑๗	๒,๙๘๗
๘๑-๙๐	๔๗๖	๖๒๖	๑,๑๐๒	๔๘๗	๖๖๘	๑,๑๕๕
๙๑ ขึ้นไป	๖๓	๙๒	๑๕๕	๖๔	๙๘	๑๖๒
รวม	๓๔,๒๘๒	๓๔,๕๓๙	๖๘,๘๒๑	๓๔,๓๒๔	๓๔,๕๙๔	๖๘,๙๑๘

(ข้อมูลเฉพาะผู้มีสัญชาติไทย ไม่รวมผู้อยู่ในทะเบียนบ้านกลาง ข้อมูลเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๘ และกรกฎาคม ๒๕๕๙)

รูปภาพแผนภูมิแสดงจำนวนประชากรของอำเภอบ้านไร่ในช่วงอายุต่างๆ เปรียบเทียบปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๕๙

วิเคราะห์แนวโน้มของประชาชนในพื้นที่

จากรูปจะพบว่า จำนวนประชากรของอำเภอบ้านไร่ มีอัตราการเกิดของประชากรเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๗ ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ช่วงอายุระหว่าง ๒๑- ๕๐ ปี และคาดว่าในอีกประมาณ ๑๐ - ๒๐ ปี จะมีประชากรที่อยู่ในช่วงอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี และอยู่ในช่วงสูงอายุเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลประชากรแฝงและข้อมูลแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

- ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ มีโรงงานอุตสาหกรรม ๔ แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลทัพหลวง จะมีประชากรแฝงเข้ามาในพื้นที่เพื่อทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลบ้านไร่ โดยเฉพาะในช่วงฤดูหีบอ้อย ระหว่างเดือนธันวาคม ถึงเดือนเมษายน จากสภาพอากาศที่แปรปรวน ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะอ้อยมีปริมาณที่ลดลงจะทำให้ประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลลดน้อยลง สำหรับแรงงานต่างด้าวจะมีการจ้างแรงงานต่างด้าวภาคการเกษตรโดยเฉพาะการตัดอ้อย ซึ่งในแต่ละปีเจ้าของโคกตาอ้อยจะนำแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า กัมพูชา ลาว โดยเป็นการนำเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประชากรแฝง

- ในปัจจุบันจากสภาพอากาศที่แปรปรวน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ โดยเฉพาะอ้อยมีปริมาณลดน้อยลง อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชากรแฝงซึ่งเป็นแรงงานจากจังหวัดต่างๆ ในภาคอีสานที่มารับจ้างตัดอ้อยน้อยลง ประกอบกับ ได้มีการณรงค์ให้ใช้รถตัดอ้อยทดแทนแรงงานคน เนื่องจากเมื่อใช้แรงงานคนแล้วจะมีการเผาอ้อยก่อนตัดจนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ส่วนราชการ หน่วยงาน โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จึงมีการรณรงค์ลดการเผาอ้อยโดยใช้รถตัดอ้อยแทน

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ

- เนื่องจากอำเภอบ้านไร่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แรงงานภาคเกษตรที่จะขาดแคลนนี้อาจจะยังมีน้อยอยู่ จะมีการขาดแคลนในช่วงฤดูหีบอ้อย ระหว่างเดือนธันวาคม - เมษายน เพราะโรงงานน้ำตาลต้องการปริมาณอ้อยสูง แต่ผลผลิตที่จะส่งโรงงานมีน้อยเนื่องจากไม่มีผู้ตัดอ้อย จึงต้องมีการจ้างแรงงานภาคเกษตรมาจากต่างพื้นที่ นอกจากนี้อำเภอบ้านไร่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ทำให้ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น จึงเกิดธุรกิจใหม่ๆ มากขึ้น ทำให้อัตราการว่างงานไม่สูงมาก

๘. หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

(๑) หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ

- ที่ทำการปกครองอำเภอ
- สถานีตำรวจภูธรบ้านไร่
- สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬ
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ
- สำนักงานที่ดินจังหวัดอุทัยธานี สาขาบ้านไร่
- สำนักงานสรรพสามิตอุทัยธานี สาขาบ้านไร่
- สำนักงานขนส่งจังหวัดอุทัยธานี สาขาบ้านไร่
- สำนักงานเกษตรอำเภอ
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- สำนักงานสถิติอำเภอ
- ที่ทำการไปรษณีย์บ้านไร่
- ที่ทำการไปรษณีย์ตำบลเมืองกาฬ
- ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
- วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี
- โรงพยาบาลบ้านไร่
- หมวดการทางบ้านไร่
- ไฟฟ้าบ้านไร่

(๒) ธนาคารหรือสถาบันการเงิน

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบ้านไร่
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเมืองกาฬ
- ธนาคารทหารไทย
- ธนาคารออมสิน
- สหกรณ์การเกษตรบ้านไร่

(๓) หน่วยงานอื่นๆ

- โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการและแก้ไขปัญหาพื้นที่ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอ บ้านไร่ (มูลนิธิปิดทองหลังพระ)

(๔) กลุ่มพลังมวลชนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาพื้นที่

- มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร

๙. การศึกษา

(๑) สถานศึกษา

สังกัด	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน (คน)
การประถมศึกษา	๕๔	๕๒๒	๕๑๑	๙,๑๑๗
สามัญศึกษา	๕	๑๑๔	๑๑๕	๒,๖๗๔
การศึกษานอกโรงเรียน	๘	-	๑๖	๑,๘๑๙
เอกชน	๑	๖	๗	๘๓
รวม	๖๘	๖๔๒	๖๔๙	๑๓,๖๙๓

(๒) ห้องสมุด

- ตั้งอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไร่

(๓) แนวโน้มการศึกษาต่อของนักเรียน นักศึกษา

- เนื่องจากในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ มีสถานศึกษาที่จะสามารถรองรับนักเรียน นักศึกษา ได้อย่างพอเพียง อัตราการศึกษาต่อของนักเรียน นักศึกษา ยังมีอัตราค่อนข้างสูง รวมทั้งในกรณีที่ครอบครัวที่มีฐานะยากจน จะมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเข้าศึกษาต่อที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะมีศูนย์ฯ ให้บริการในทุกตำบล เพื่อเป็นการนำการศึกษาไปสู่เด็ก เยาวชนในพื้นที่ นอกจากนี้อำเภอมียุทธศาสตร์ชุมชนอุทัยธานี ที่เป็นสถานศึกษาด้านอาชีพ ที่จะให้ผู้ที่สนใจเข้าเรียนได้แสดงความต้องการจะเรียนหรือศึกษาเรื่องใดแล้ว ให้รวมกลุ่มและแจ้งความประสงค์เพื่อให้วิทยาลัยชุมชนกำหนดหลักสูตรให้ต้องตามความต้องการของผู้เรียน

- ปัญหาที่สำคัญที่อำเภอดังกล่าวต้องร่วมกับส่วนราชการ สถานศึกษา หมู่บ้าน ชุมชน และครอบครัว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเรื่องการตั้งครุฑก่อนวันอันควร โดยอำเภอยังเน้นเรื่องการให้ความรู้ในสถานศึกษา และการดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว และชุมชน

๑๐. สาธารณสุข

(๑) สถานพยาบาลของรัฐ/เอกชน/ศูนย์บริการสาธารณสุข/คลินิก

- โรงพยาบาลบ้านไร่ ขนาด ๓๐/๖๐/๙๐/๑๒๐ เตียง จำนวน ๑ แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒๑ แห่ง
- คลินิก จำนวน ๕ แห่ง

(๒) การเจ็บป่วย

- อำเภอบ้านไร่ สถานการณ์โรคระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่คือโรคไข้เลือดออก จากในปีที่ผ่านมา มีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกเพิ่มจากเดิม โดยสาเหตุมาจากการติดต่อกันจากพื้นที่อื่น ความสะอาดของบ้านเรือนของประชาชน ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขอำเภอร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอดำเนินการปกครองส่วนท้องถิ่น อสม. กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน จัดกิจกรรมรณรงค์การกำจัดลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ สำหรับโรคไม่ระบาดและติดต่อ แต่มีผู้ป่วยจำนวนมากคือโรคความดันโลหิตสูง

๑๑. ศาสนาและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

- ศาสนาพุทธ ประมาณ ๖๗,๕๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๘
- ศาสนาอิสลาม ประมาณ ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗
- ศาสนาคริสต์ ประมาณ ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๕

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- **ประเพณีปิดบ้าน (เลี้ยงบ้าน)** ประเพณีจะทำกันหลังประเพณีสงกรานต์ ซึ่งจะอยู่ในช่วงขึ้น เดือน ๖ ของไทย (เดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม) โคนมีความเชื่อว่าในช่วงของปีที่ผ่านมาชาวบ้านอยู่กันอย่างสงบสุขและอยู่ดีกินดีนั้น เกิดจากอำนาจของผีที่ให้ความคุ้มครอง โดยจะมีการคัดเลือกคนที่ชาวบ้านให้ความเชื่อถือเป็นผู้ดูแล สถานที่สำหรับจัดพิธีเลี้ยง เจ้าบ้าน ซึ่งบ้านของผู้ที่ถูกเลือกจะเรียกว่าบ้านจำบ้านจำ ส่วนผู้ดูแลเรียกว่า เจ้าจำเจ้าจำ ซึ่งการคัดเลือกนั้นจะกระทำโดยการเสี่ยงทายด้วยการหยิบข้าวสารมาวางบนพื้น แล้วนับเมล็ดข้าวสารมาวางบนพื้น ถ้านับเป็นเลขคู่ก็จะเลือกเอาคนนั้นเป็นผู้ดูแลศาล

- **ประเพณีแห่คางดอกไม้** เป็นประเพณีประจำท้องถิ่นของอำเภอบ้านไร่ ที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษเดิมเรียกว่า “ประเพณีการแห่ช้างดอกไม้” ในพุ่มดอกไม้จะมีดอกไม้นานา ชนิด เช่น ดอกเฟื่องฟ้า ดอกพุทธรักษา ดอกจำปา ดอกกรัก ดอกเข็ม ดอกมะลิ ใบโกศล ใบมะพร้าว ซึ่งเป็นดอกไม้ ในท้องถิ่นทั้งหมด โดยประเพณีนี้ จะปฏิบัติกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๘ เมษายน ของทุกปี การแห่เริ่มในเวลาพลบค่ำของทุกคืน จนครบ ๗ วันจะมีการประกวดพุ่มดอกไม้ ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายของการแห่น้ำดอกไม้ ในวันสุดท้ายนั้นจะมีการประกวดต่าง ๆ เช่น การประกวด ฟ้อนรำ การประกวดพุ่มน้ำดอกไม้ สำหรับประเพณีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการขอขมาและการให้อภัยแก่กัน

- **ประเพณีจุลกฐินวัดทัพคล้าย** เกิดจากความมุ่งมั่น ความสามัคคีของชาวบ้านทัพคล้าย ตำบลทัพหลวง ที่ต้องการสืบทอดพิธีจุลกฐินให้สืบทอดถึงรุ่นหลัง พิธีจุลกฐินบ้านทัพคล้าย เป็นพิธีการถวายผ้าพระกฐินที่เกิดจาก ความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมมือ ร่วมใจ ของชาวบ้านตั้งแต่กระบวนกร เก็บดอกฝ้าย คัดแยกใยฝ้าย ทำเส้นด้ายถักทอจนเป็นผืนผ้า และย้อมสี จนเป็นผืนผ้าไตรจีวร ใช้ในการถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ตามวัด เป็นพุทธบูชา ซึ่งกระบวนกรจะเสร็จสิ้นภายในวันเดียว ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของชาวบ้าน ทัพคล้าย ที่ถือปฏิบัติมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ จนเป็นประเพณีของหมู่บ้าน สืบทอดกันมายาวนานจนถึงปัจจุบัน

- จากประเพณีวัฒนธรรมที่ประชาชนอำเภอบ้านไร่ ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งล้วนเกิดจากความสมัครสมานสามัคคีภายในหมู่บ้าน สร้างความรักความผูกพันระหว่างคนในครอบครัว ในหมู่บ้าน ชุมชน

๑๒. การคมนาคม

(๑) ทางบก การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบล และในหมู่บ้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ทางหลวงแผ่นดิน	๐๓๓๓	สายหนองฉาง - บ้านไร่
- ทางหลวงแผ่นดิน		สายบ้านไร่ - ด่านช้าง
- ทางหลวงชนบท	๓๐๑๑	สายบ้านไร่ - บ้านไต้
- ทางหลวงชนบท	๓๒๘๒	สายบ้านไร่ - น้ำพุ - ลานสัก
- ทางหลวงชนบท		สายห้วยช้าง - หันคา
- ทางหลวงชนบท		สายวังหิน - วัดสิงห์

(๒) ทางน้ำ - ไม่มี

(๓) ทางอากาศ - ไม่มี

- ในระยะ ๕ - ๑๐ ปี ที่ผ่านมาอำเภอบ้านไร่ มีความเจริญเติบโตของสภาพเศรษฐกิจอย่างมาก เช่น โรงงานอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ทำให้ต้องมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวก และรองรับการเจริญเติบโตที่จะมีขึ้นในอนาคต แต่ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมทำให้มีรถบรรทุกขนส่งอ้อย เพื่อส่งโรงงานน้ำตาลมากยิ่งขึ้น การบรรทุกน้ำหนักเกิน จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เส้นทางคมนาคมชำรุดเสียหายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

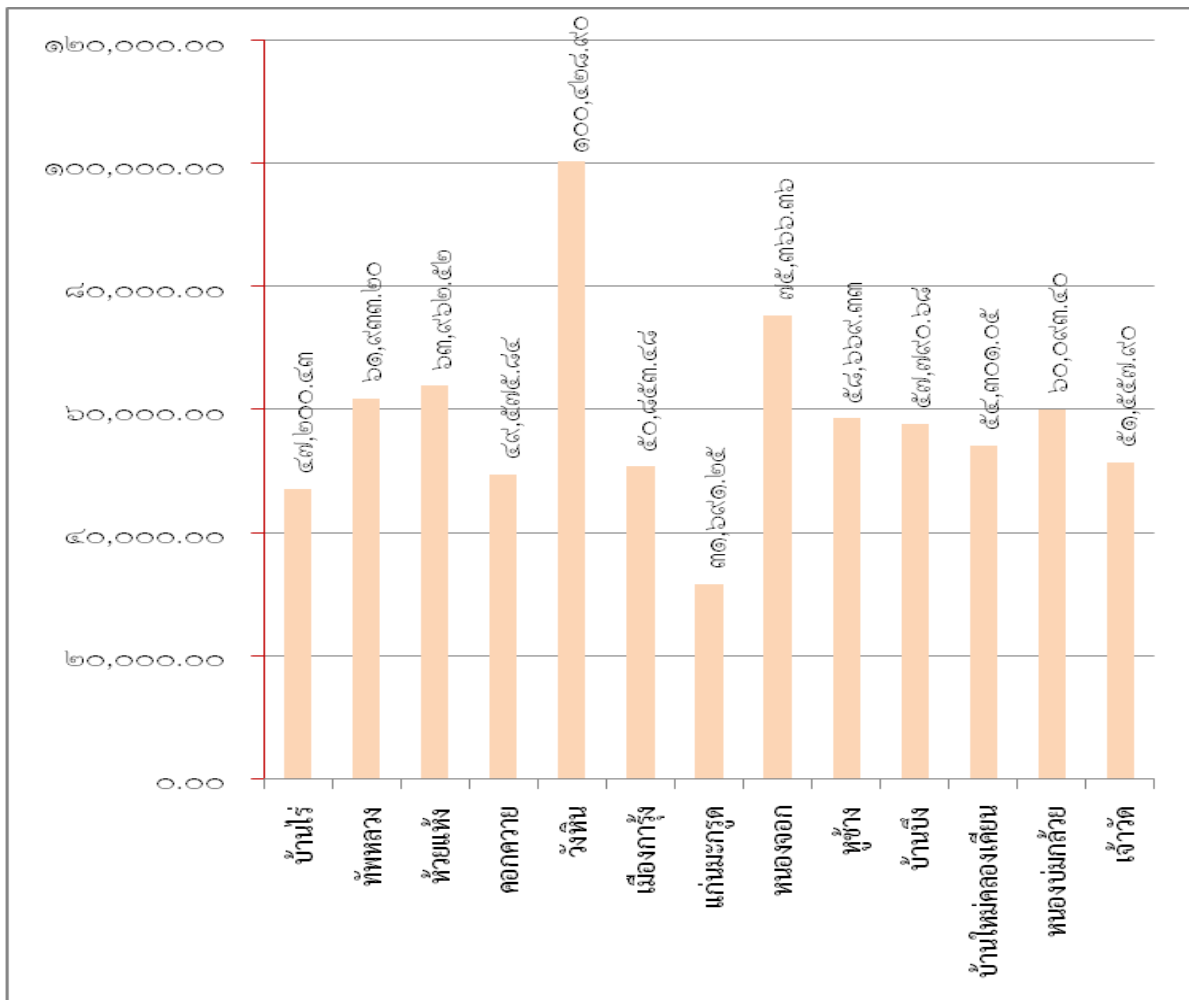
๑๓. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) รายได้ต่อหัวประชากร ๕๘,๒๑๔.๐๔ บาท/คน/ปี โดยแยกเป็นรายตำบลได้ดังนี้

ที่	ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร(บาท/คน/ปี)
๑	บ้านไร่	๔๗,๒๐๐.๔๓
๒	ทัพหลวง	๖๑,๙๓๓.๒๐
๓	ห้วยแห้ง	๖๓,๙๖๒.๕๒
๔	คอกควาย	๔๙,๕๗๕.๘๔
๕	วังหิน	๑๐๐,๔๒๘.๙๐

ที่	ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร(บาท/คน/ปี)
๖	เมืองการุ้ง	๕๐,๘๕๓.๔๘
๗	แก่นมะกรูด	๓๑,๖๙๑.๒๕
๘	หนองจอก	๗๕,๓๖๖.๓๖
๙	ห้วยซ่าง	๕๘,๖๖๙.๓๓
๑๐	บ้านปึง	๕๗,๗๙๐.๖๘
๑๑	บ้านใหม่คลองเคียน	๕๔,๓๐๑.๐๕
๑๒	หนองบ่มกล้วย	๖๐,๐๙๓.๔๐
๑๓	เจ้าวัด	๕๑,๕๕๗.๙๐

ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านไร่

แผนภูมิแสดงเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวประชากรของแต่ละตำบล

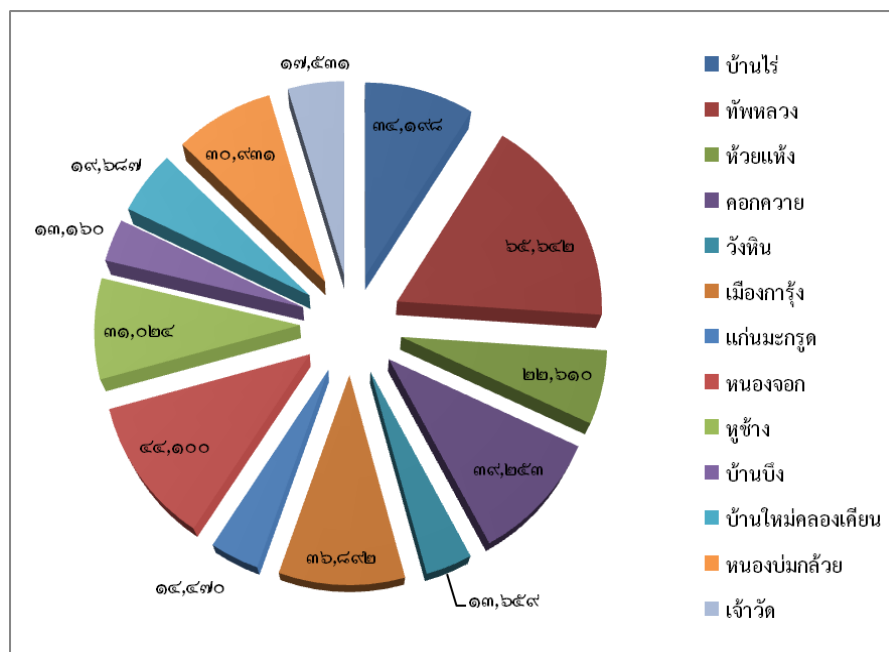
(๒) ด้านการเกษตร

อาชีพหลักของอำเภอบ้านไร่ คือการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ข้อมูลพื้นที่ทางการเกษตร

ที่	ตำบล	พื้นที่ทางการเกษตร(ไร่)
๑	บ้านไร่	๓๔,๑๙๘
๒	ทัพหลวง	๖๕,๖๔๒
๓	ห้วยแห้ง	๒๒,๖๑๐
๔	คอกควาย	๓๙,๒๕๓
๕	วังหิน	๑๓,๖๕๙
๖	เมืองการุ้ง	๓๖,๘๙๒
๗	แก่นมะกรูด	๑๔,๔๗๐
๘	หนองจอก	๔๔,๑๐๐
๙	หุซ้าง	๓๑,๐๒๔
๑๐	บ้านบึง	๑๓,๑๖๐
๑๑	บ้านใหม่คลองเคียน	๑๙,๖๘๗
๑๒	หนองบ่มกล้วย	๓๐,๙๓๑
๑๓	เจ้าวัด	๑๗,๕๓๑
รวม		๓๘๓,๒๐๒

ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไร่

รูปแสดงพื้นที่ทางการเกษตรของแต่ละตำบล

จากรูปจะเห็นว่าพื้นที่ทางการเกษตรสูงสุด ๓ อันดับ ได้แก่ ลำดับที่ ๑ ตำบลทัพหลวง ลำดับที่ ๒ ได้แก่ ตำบลหนองจอก และลำดับที่ ๓ ได้แก่ ตำบลคอกควาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ทางการเกษตรที่ปลูกอ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง

- สรุป พื้นที่ทางการเกษตรแยกเป็นพืชต่างๆ ดังนี้

๑. พืชไร่

- อ้อย คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๕๕.๒๖% (๒๑๑,๗๗๓ ไร่)
- มันสำปะหลัง คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๑๖.๙๙% (๖๕,๑๑๕ ไร่)
- ข้าวโพด คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๑๑.๙๒% (๔๕,๖๘๐ ไร่)
- สับปะรด คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๕.๗๕% (๒๒,๐๔๗ ไร่)

๒. ข้าว คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๓.๕๙% (๑๓,๗๗๓ ไร่)

๓. อื่น ๆ (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้ พืชผักสวนครัว ฯลฯ)

คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๖.๔๘% (๒๔,๘๑๔ ไร่)

- ราษฎรส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด สับปะรด ข้าว อื่นๆ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้ ซึ่งส่วนใหญ่จะยังมีการใช้สารเคมีอยู่ ทำให้ต้นทุนการผลิตภาคเกษตรค่อนข้างสูง รายได้ต่ำ ส่งผลให้เกิดปัญหาหนี้สินภาคเกษตร ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิตยังมีน้อย การทำการเกษตรยังใช้แรงงานภาคครัวเรือนเป็นสำคัญ และอาจมีแรงงานจ้างในช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

- จากข้อมูลเนื้อที่เพาะปลูกพืชที่สำคัญของอำเภอบ้านไร่ พบว่า อ้อยมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด อาจเนื่องด้วยในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล ที่สามารถรองรับผลผลิต ลดค่าใช้จ่ายจากการขนส่ง จากการวิเคราะห์สภาพอากาศที่ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงไปฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อาจส่งผลกระทบให้ผลผลิตต่อไร่ของพืชเกษตรลดลง โดยเฉพาะอ้อยซึ่งจะมีอายุการปลูกค่อนข้างจะนานกว่าข้าวโพด มันสำปะหลัง เกษตรกรจึงหันมาปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อยและอายุสั้น เพื่อลดต้นทุนการผลิต และในอนาคตหากฤดูกาลต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลง ฝนไม่ตกตามฤดูกาลปริมาณผลผลิตอ้อยจะลดลง รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ จะลดลงด้วยเช่นกัน และจะส่งผลกระทบต่อรายได้จากการเกษตรลดลง

(๓) ด้านการพาณิชย์

- ร้านสะดวกซื้อ ได้แก่ เซเว่น ซีเจ จำนวน ๕ แห่ง เนื่องจากอำเภอบ้านไร่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดมากมายทำให้ในแต่ละปีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวระหว่างเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ร้านสะดวกซื้อ มีการขยายตัวมากขึ้น กระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ

- ร้านวัสดุก่อสร้าง มีการขยายตัวเพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีการอพยพย้ายถิ่นฐานจากประชากรจากต่างพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงปี ๒๕๕๔ เกิดอุทกภัยใหญ่ทั่วประเทศ แต่อำเภอบ้านไร่ ไม่ประสบปัญหา ทำให้มีประชากรเข้ามาซื้อที่ดินเพื่อปลูกบ้านเพื่อเป็นที่พักอาศัยในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ เพิ่มขึ้นทำให้ธุรกิจด้านการก่อสร้างมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

- ร้านขายวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการทำการเกษตร เช่น ร้านปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ร้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องจักรการเกษตร ร้านค้าเกษตรอินทรีย์ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรต่ำ กำลังซื้อของเกษตรกรอาจจะมีน้อย

- ศูนย์รถยนต์ จำนวน ๓ แห่ง อำเภอบ้านไร่มีศูนย์จำหน่ายรถยนต์ของโตโยต้า อีซูซุ นิสสัน เพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ ลานสัก ห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

- ธนาคารพาณิชย์ ๕ แห่ง ได้แก่ ธนาคารทหารไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาบ้านไร่ และสาขาเมืองกาจรัง ธนาคารออมสิน และธนาคารไทยพาณิชย์

(๔) ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น OTOP

- **สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์** อำเภอบ้านไร่มีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ คือ ผ้าทอมือลายโบราณ ที่มีการทอกันอย่างแพร่หลายในพื้นที่ตำบลห้วยแห้ง ตำบลบ้านไร่ ตำบลบ้านบึง ตำบลเจ้าวัด ตำบลหนองจอก ตำบลหนองบ่มกล้วย ตำบลทัพหลวง ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เช่น **ผ้าซิ่นลาวครึ่ง** ผ้าทอส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติในการย้อมสี เช่น เปลือกไม้ แก่นไม้ ใบไม้ ลูกไม้ หรือแม้แต่โคลนก็ ถูกลำมาย้อมผ้าลวดลายที่ปรากฏอยู่ในผืนผ้าทอของชาวลาวครึ่งมักจะเกิด จากการจินตนาการเกี่ยวกับ ธรรมชาติ ชีวิตความเป็นอยู่ เช่น ลายดอกไม้ ลายสัตว์ ลายเครื่องมือ เครื่องมือในการล่าสัตว์ ลายดวงดาว ผ้าซิ่นของชาวลาวครึ่งจะแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนตัว ส่วนหัว และส่วนตีน (เชิงซิ่น) เฉพาะส่วนตีนผ้า จะต้องสีแดงเท่านั้น ผ้าซิ่นที่ทอจะเป็นผืนเดียวไม่มีการต่อผ้า จึงนับว่าเป็นงานที่ยากและต้องอาศัยความ ประณีตก่อนจะเป็นผ้าทอที่สวยงามทรงคุณค่าและมีเอกลักษณ์ **ผ้าจากบ้านบึง** เป็นผ้าฝ้ายทอยกภายในตัวที่ เรียกว่า “จก” นั้นมาจากวิธีการทอที่ใช้ ขนเม่น ไม้หรือนิ้วมือ คัดเส้นด้ายยืนขึ้น เพื่อสอดเส้นด้ายพิเศษ เข้า ไปให้เกิดลวดลายเฉพาะหรือเป็นช่วงๆวิธีจกนี้สามารถสลับสีและลวดลายได้ต่างๆ กันแตกต่างวิธี “จิด” ที่ใช้ เส้นด้ายพุ่งพิเศษสีเดียวกันตลอดแถวการทอผ้าจก ใช้เวลาในการทอนานมาก จึงมักทอเป็นผ้าหน้าแคบใช้ต่อกับตัวซิ่น เรียกว่า “ผ้าซิ่นตีนจก” ที่ชาวบ้านใช้นุ่งในโอกาสพิเศษ นอกจากนั้น ยังมีการนำผ้าจกไป ประกอบตกแต่ง เช่น ทำหน้าหมอนขวานประดับเครื่องตกแต่งเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้ไม้สอยอื่นๆ เช่น ผ้าห่ม

นอกจากนี้ พื้นที่ตำบลแก่นมะกรูดซึ่งเป็นชาวกระเหรี่ยง จะมีการทอผ้าไว้ใช้เองซึ่งเป็นลายเฉพาะของชาวกระเหรี่ยง และจากการสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต่างๆ จึงมีการทอเพื่อจำหน่าย เป็นรายได้เสริม ส่วนผลิตภัณฑ์อื่น

- ร้าน OTOP มีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ผาทอดผ้าทั้งตำบลห้วยแห้ง ศูนย์ผ้าทอบ้านนาตาโพ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านอิมาด อีทราย ศูนย์เรียนรู้ผ้าทอบ้านทุ่งนาสวน ตำบลหนองบ่มกล้วย ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ตำบลบ้านไร่ นอกจากนี้จะเป็นการจำหน่ายตามบ้านเรือนของผู้ที่ทอผ้า

- ผู้ประกอบการ OTOP ประเภทกลุ่มผู้ผลิตชุมชน จำนวน ๓๐ กลุ่ม

ที่	ชื่อกิจการ	ที่ตั้ง	ผลิตภัณฑ์
๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยพลู	หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยแห้ง	ผ้าทอ
๒	กลุ่มแปรรูปผ้าทอ	หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านไร่	ผ้าทอ การแปรรูปผ้าทอ
๓	วิสาหกิจชุมชนพรหมสมุนไพร	หมู่ที่ ๖ ตำบลทัพหลวง	พืชสมุนไพร ยาสมุนไพร
๔	กลุ่มทอผ้าบ้านบึง	หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านบึง	ผ้าทอ
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมประดิษฐ์บ้านทุ่งนาสวน	หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองบ่มกล้วย	ผ้าทอ ผ้าย และไหมประดิษฐ์
๖	กลุ่มสตรีร่วมใจตำบลหนองจอก	หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองจอก	
๗	กลุ่มทอผ้าบ้านพลสุข	หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านบึง	ผ้าทอ
๘	กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งนา	หมู่ที่ ๖ ตำบลทัพหลวง	ผ้าทอ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม
๙	กลุ่มแม่บ้านตำบลบ้านไร่	หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านไร่	ผ้าทอ ผ้าฝ้าย
๑๐	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแสงจันทร์	หมู่ที่ ๑๑ ตำบลทัพหลวง	ขนม
๑๑	กลุ่มผ้าทอบ้านภูวง	หมู่ที่ ๑๔ ตำบลทัพหลวง	ผ้าทอ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม
๑๒	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองผ้าชิ้นดินแดงบ้านเจ้าวัด	หมู่ที่ ๑ ตำบลเจ้าวัด	ผ้าทอ
๑๓	กลุ่มจักสานบ้านพุต้อ	หมู่ที่ ๑๕ ตำบลทัพหลวง	จักสาน
๑๔	กลุ่มทอผ้าสี่ธรรมชาติด้านอิมาด-อีทราย	หมู่ที่ ๔ ตำบลแก่นมะกรูด	ผ้าทอกระเหรี่ยง
๑๕	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทัพหลวง	หมู่ที่ ๑ ตำบลทัพหลวง	ผ้าทอ
๑๖	แม่บ้านเกษตรกรหนองปรือ ๒	หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านไร่	ผ้าทอ
๑๗	กลุ่มสมจิตรผ้าทอพื้นเมืองบ้านเจ้าวัด	หมู่ที่ ๑ ตำบลเจ้าวัด	ผ้าทอ
๑๘	กลุ่มเฟอร์นิเจอร์ไม้จริง	หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแห้ง	
๑๙	กลุ่มผ้าพื้นเมืองบ้านผาทั้ง	หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแห้ง	ผ้าทอ
๒๐	กลุ่มกระเช้าถวัลย์บ้านตะกรุด	หมู่ที่ ๗ ตำบลเมืองกาฐ	กระเช้าใส่ของ
๒๑	ผลิตภัณฑ์งานไม้	หมู่ที่ ๔ ตำบลเมืองกาฐ	
๒๒	หัตถศิลป์ถิ่นบ้านไร่	หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านบึง	ผ้าทอ ขนม
๒๓	กลุ่มทอผ้าลายโบราณ (สมบัติ)	หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านไร่	ผ้าทอ
๒๔	กลุ่มกระเช้าถวัลย์แดงบ้านหน้าฝาย	หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านบึง	กระเช้าใส่ของ
๒๕	กลุ่มจักสานปลาตะเพียนจากหลอด	หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองบ่มกล้วย	
๒๖	กลุ่มสานตะกร้าจากเส้นพลาสติกบ้านหนองหิน	หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองบ่มกล้วย	
๒๗	กลุ่มกระเป๋าด้านนาทุ่งเชือก	หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยแห้ง	
๒๘	กลุ่มผ้าชิ้นดินจกลายโบราณ	หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองจอก	
๒๙	ทอพรหมเช็ดเท้าบ้านตะกรุด	หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านไร่	

(๕) ด้านการท่องเที่ยว

อำเภอบ้านไร่อยู่ในเขตพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๗๓,๕๘๗ ไร่ มีสัตว์ป่าชุกชุม มีนกมากกว่า ๓๐๐ ชนิด เช่น เสือโคร่ง กระทิง วัวแดง และควายป่า และได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกห้วยขาแข้ง จากยูเนสโก เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๔

น้ำตกผาร่มเย็น ตั้งอยู่ที่บ้านใหม่ร่มเย็น

จุดเด่นของน้ำตกผาร่มเย็นเป็นน้ำตกหินปูนขนาดเล็ก น้ำตกลงมาจากหน้าผา สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากถนนใหญ่ ด้านนอกมีลักษณะสวยงาม สายน้ำตกมาจากธารน้ำเล็กๆ เหนือหน้าผามี ๔ ชั้น ความสูงประมาณ ๑๐๐ เมตร ชั้นบนสุดเป็นสายน้ำสายเดียวตกลงในแอ่งเหนือชั้นที่ ๒ ชั้นบนสุดนี้คือชั้นที่สามารถมองเห็นจากทางเข้า ความสวยงามของน้ำตกอยู่ที่ตัวน้ำตกอยู่บนหน้าผาสูงชันมีสายน้ำตกตกลงมาเป็นละอองฟุ้ง บริเวณใกล้น้ำตกมีสีเขียวสดในของแผ่นมอส ตะไคร่น้ำ เฟิน ขึ้นอยู่หนาแน่นทั่วไป และบริเวณรอบน้ำตกบรรยากาศร่มครึ้ม เนื่องจากเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้

เมืองโบราณบ้านเมืองกาจ

เดิมเป็นแหล่งชุมชนโบราณ ตั้งอยู่ตำบลเมืองกาจ ลักษณะสภาพเมืองโบราณเดิม ตัวเมืองเป็นรูปวงรี หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบ ได้แก่ รัชหิน พระพุทธรูปปางเสด็จจากดาวดึงส์ เศษภาชนะดินเผา ขวานหิน เครื่องประดับและซากโบราณสถานคือ ซากเจดีย์ เป็นซากเจดีย์ที่ก่อด้วยอิฐเผา

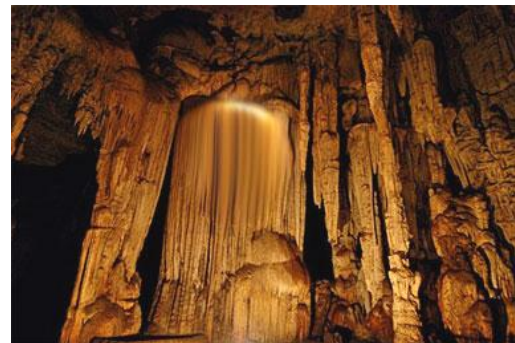
ขนาดใหญ่ ฐานเจดีย์กว้าง ๗ เมตรปัจจุบันบริเวณด้านหน้าคูเมืองกาจ มีศาลเจ้าแม่เมืองกาจ ตั้งอยู่ริมถนนเป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป เมืองกาจได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๘

วัดผาตั้ง

ตั้งอยู่ที่วัดผาตั้ง หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแห้ง อำเภอบ้านไร่ เป็นวัดที่มีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ปางประทานพร หันหน้าทางทิศตะวันออก สร้างเมื่อปี ๒๕๓๒ สามารถมองเห็นพระพุทธรูปได้เด่นชัด

ถ้ำพุนหวาย อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยพิทักษ์อุทยานที่ ๓ (ถ้ำพุนหวาย) อุทยานแห่งชาติพุเตย มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ ถ้ำพุนหวาย ค้างคาวถ้ำพุนหวาย และสวนสมุนไพรของหน่วยพิทักษ์พุนหวายภายในถ้ำมีหินงอก หินย้อย หลากรูปแบบ เช่น หินดอกเห็ด หินเสาโรมัน หินรูปกลม น้ำตกหิน รวมทั้งยังมีพระพุทธรูปอีกด้วย ภายในถ้ำยังมีค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากภายในถ้ำมีช่องลมระบายอากาศ จึงทำให้มีอากาศเย็นสบายไม่อับชื้น ค้างคาว ที่อาศัยอยู่ภายในถ้ำมี ๔ ชนิด ได้แก่ ค้างคาวชนิดกินผลไม้ ค้างคาวหน้ายักษ์เล็ก ค้างคาวปีกดงเคราดำ ค้างคาวหน้ายักษ์ทศกัณฐ์ ค้างคาวปีกพับดำใหญ่ ค้างคาวยอดปีกกล้วยไม้ ค้างคาวยักษ์สามหลืบ ค้างคาวมงกุฎยอดสั้นเล็ก ค้างคาวมงกุฎงูใหญ่

ธรรมสถานถ้ำเขาวง เป็นวัดซึ่งอยู่ที่หุบเขา มีพระอุโบสถเป็นเรือนไทย ๒ ชั้น สร้างวิจิตรงดงาม พื้นที่โดยรอบตกแต่งอย่างสวยงามร่มรื่น **ธรรมสถานถ้ำเขาวง** เป็นสาขาที่ ๑๓ ของวัดสังฆทาน จังหวัดนนทบุรี จากทั้งหมด ๑๙ สาขา อาทิ เชียงใหม่ อัมพวา อังกฤษ อินเดีย เป็นต้น **ธรรมสถานถ้ำเขาวง** จัดสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๐ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๐๐ ไร่ พื้นที่โดยรอบเป็นภูเขาและป่าไม้ จุดเด่นของ **ธรรมสถานถ้ำเขาวง** คือ ศาลาอเนกประสงค์ ลักษณะทรงไทย ๔ ชั้น สร้างด้วยไม้เกือบทั้งหมด บริเวณหน้าของศาลามีสระน้ำเลี้ยงปลาไว้เป็นจำนวนมาก รอบสระมีสวนหย่อมทั้งไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม ไม้ที่ใช้ทำศาลาเป็นไม้ที่ได้รับการบริจาคจากชาวบ้านและไม้แก่นนำมาดัดแปลง เพื่อต้องการให้เห็นคุณค่าทางธรรมชาติธรรมสถานถ้ำเขาวง จะจัดให้มีการฝึกอบรมธรรมะฝึกสมาธิให้กับผู้มีจิตศรัทธาเดือนละครั้ง

ศูนย์สาธิตพืชไร่เมืองหนาว ณ ศูนย์พัฒนาสังคมที่ ๗๓ ตำบลแก่นมะกรูด ซึ่งเป็นการทดลองปลูกพืชเมืองหนาวต่างๆ ได้แก่ ทิวลิป ลิลลี่ เบญจมาศ กะหล่ำปลี สำหรับฤดูท่องเที่ยว ระหว่างเดือน พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

อำเภอบ้านไร่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาว จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเฉลี่ยเดือนละประมาณ ๕,๐๐๐ คน และคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี จากการที่หน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัดได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบกับอำเภอยังไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร การเดินทางสะดวก สำหรับปัญหาการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือขยะ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ เช่น ลานจอดรถ ห้องสุขา ซึ่งในการดำเนินของอำเภอได้ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข โดยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากจังหวัดเพื่อจัดสร้างลานจอดรถ ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ในส่วนของปัญหาขยะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาถังรองรับขยะอย่างเพียงพอ

(๖) ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตดำเนินการและประกอบการ จำนวน ๔ แห่ง

๑. บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลบ้านไร่ ตั้งอยู่ที่ ตำบลทัพหลวง
๒. บริษัทโซคซีสตาร์ช จำกัด ตั้งอยู่ที่ ตำบลทัพหลวง
๓. โรงงานผลิตเอทานอล ตั้งอยู่ที่ตำบลทัพหลวง
๔. โรงงานไฟฟ้าชีวมวล ตั้งอยู่ที่ตำบลทัพหลวง

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมยังมีน้อย เนื่องจากในพื้นที่อำเภอใกล้เคียงเช่น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลเช่นเดียวกัน ปัญหาการขาดแคลนแรงงานจะมีน้อยมาก สำหรับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดตั้งโรงงานได้ผ่านการประชาคม ของประชาชน และมี

หน่วยงานจากสำนักอุตสาหกรรมเข้ามาตรวจติดตามอย่างต่อเนื่อง ในรอบ ๕ - ๑๐ ปี ที่ผ่านมาได้มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยน้ำเสีย มลพิษทางอากาศ

๑๔. ด้านสังคม

(๑) สถานบริการและสถานประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

- จำนวนสถานบริการตามกฎหมาย ๕ แห่ง สถานบริการและร้านอาหารและสุราในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ ไม่มีเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสถานบริการเนื่องจากพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี อยู่เขต Zoning สำหรับสถานบริการในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการค่อนข้างน้อยมาก จะมีนักท่องเที่ยวไปใช้บริการในช่วงฤดูหนาวระหว่างเดือนธันวาคม - เมษายน เนื่องจากจะมีประชากรจากพื้นที่อื่นซึ่งมารับจ้างตัดอ้อยเข้ามาในพื้นที่แต่ก็ไม่มากนัก ในการการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอำเภอร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ออกตรวจสถานบริการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสอดส่องให้สถานบริการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

(๒) โรงแรม ที่พัก และรีสอร์ท

- โรงแรมห้วยป่าปกรีสอร์ท ตำบลบ้านไร่
- โรงแรมห้วยขาแข้งคันทรี่โฮม และศูนย์สัมมนา ตำบลคอกควาย
- โรงแรมอวตาร สปา มาเท็นท์ สวิต ตำบลบ้านไร่
- โรงแรมบ้านสวนรีสอร์ท ตำบลบ้านไร่
- โรงแรมพูลสุข รีสอร์ท ตำบลบ้านบึง

จากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ ในช่วงฤดูหนาว โรงแรม ที่พัก และรีสอร์ทในพื้นที่ไม่เพียงพอที่จะรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะวันหยุดยาว และเริ่มมีผู้ประกอบการรายใหม่สร้างที่พักเพื่อบริการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

(๓) ภัตตาคาร/ร้านอาหาร

- ร้านบ้านสวน ร้านรุ่งโรจน์ ร้านครัวอนันท์ ร้านครัวป้ายแดง

๑๕. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) แหล่งน้ำ ได้แก่ ลำห้วยกระเวน ลำห้วยกระเสียว ลำห้วยขาแข้ง ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอที่สามารถทำให้ประชาชนได้ดำรงชีวิต ไม่ว่าจะใช้ในการอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร และเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ เช่น แม่น้ำสะแกกรัง แม่น้ำแม่กลอง

(๒) ป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง และป่าสงวนแห่งชาติ มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ สัตว์ป่า

- ป่าสงวนแห่งชาติปลายห้วยกระเสียว ประกาศเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๐๘ เนื้อที่ ๑๖๐,๐๒๕ ไร่ อยู่ในเขต ต.คอกควาย และ ต.ห้วยแห้ง

- ป่าสงวนแห่งชาติห้วยทับเสลา - ห้วยคอกควาย ประกาศเมื่อวันที่ ๒๕๒๘ เนื้อที่ ๖๔๙,๕๐๐ ไร่ อยู่ในเขตตำบลคอกควาย (อยู่ในเขตอำเภอบ้านไร่ ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่)

- ป่าสงวนแห่งชาติท่ากวาย - ห้วยกระเวน ประกาศเมื่อ ๒๕๐๙ เนื้อที่ ๑๗๐,๓๕๐ ไร่ อยู่ในเขต ต.บ้านไร่ ต.บ้านบึง ต.ห้วยแห้ง

- ป่าสงวนแห่งชาติเขาตาแย - เขาราวเทียน ประกาศเมื่อ ๒๕๑๖ เนื้อที่ ๑๗๙,๓๗๕ ไร่ อยู่ในเขต ต.วังหิน ต.เมืองการุ้ง ต.บ้านใหม่คลองเคียน ต.หุซัง ต.ทัพหลวง ต.ห้วยแห้ง

- ป่าสงวนแห่งชาติปวนันตี - ห้วยกระเสียว - เขาราวเทียน ประกาศเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๙ เนื้อที่ ๑๓๗,๓๓๕ ไร่ อยู่ในเขต ต.บ้านไร่ ต.บ้านบึง ต.หนองจอก ต.ทัพหลวง

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ประกาศเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๙ เนื้อที่ ๑,๗๓๗,๕๘๗ ไร่ ป่าห้วยขาแข้ง เนื้อที่ ๑,๔๐๓,๑๒๕ ไร่ อยู่ในเขต ต.แก่งมะกรูด

- วนอุทยาน ถ้าพวย (เดิมขึ้นกับสำนักงานป่าไม้เขตนครสวรรค์) ปี ๒๕๔๔ - ปัจจุบัน กรมป่าไม้ได้ผนวกพื้นที่เข้ากับอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ขึ้นกับกองทุนอุทยานแห่งชาติ

(๓) **แร่ธาตุ** มีเหมืองแร่จำนวน ๑ แห่ง เป็นเหมืองแร่หินขาว ไม่มีผลกระทบต่อชุมชน เนื่องจากไม่มีการรื้อเรียนจากประชาชนในบริเวณที่มีการดำเนินการของเหมืองแร่

(๔) **ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของอำเภอบ้านไร่** คือ ปัญหาการเผาอ้อยก่อให้เกิดหมอกควัน ไข้เถา ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ในการดำเนินการแก้ไขโดยการณรงค์ส่งเสริมการลดเผาอ้อย ร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลพิจารณาปรับซื้ออ้อยที่ไม่ได้เผาในราคาที่สูงกว่าอ้อยเผา

(๕) **ภัยพิบัติทางธรรมชาติ** จากสภาพพื้นที่ของอำเภอบ้านไร่ ที่มีความลาดเอียงปัญหาด้านอุทกภัยจึงเป็นในลักษณะน้ำป่าไหลหลากเป็นผลทำให้เส้นทางคมนาคมถูกพัดพังเสียหาย ปัญหาภัยแล้งและปัญหาทั้งช่วงจะส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง แม้ว่าอำเภอมจะมีลำห้วยหลายแห่งที่เป็นต้นแม่น้ำสายสำคัญ พื้นที่เสี่ยงภัยจากดินโคลนถล่มจะอยู่ในพื้นที่ตำบลแก่งมะกรูด ตำบลคอกควาย และตำบลหูช้าง ซึ่งมีพื้นที่อยู่บริเวณเชิงเขา

๑๖. ด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

(๑) ข้อมูลอัตรากำลังการรักษาความสงบเรียบร้อย

ที่	เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย	อัตรากำลัง
๑	เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.บ้านไร่	๑๐๐
๒	เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองการุ้ง	๖๐
๓	กำนัน	๑๓
๔	ผู้ใหญ่บ้าน	๑๒๓
๕	แพทย์ประจำตำบล	๑๓
๖	สารวัตรกำนัน	๒๖
๗	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง	๒๗๒
๘	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ	๔๑
๙	สมาชิก อปพร.	๒,๐๐๐
๑๐	ลูกเสือชาวบ้าน	๒,๐๐๐
๑๑	สมาชิก อส.	๙
๑๒	สมาชิก อส.สำรอง	๙๐

(๒) ข้อมูลสถิติคดีอาชญากรรม ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘

กลุ่มคดี	ประเภทความผิด	จำนวนคดี		+เพิ่ม/-ลด
		ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	
๑	คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ	๑๖	๒๖	+๑๐
	- ฆ่าผู้อื่น	๕	๔	-๑
	- ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	๐	๐	๐
	- พยายามฆ่า	๕	๖	+๑
	- ทำร้ายร่างกาย	๐	๑๐	+๑๐
	- ข่มขืนกระทำชำเรา	๕	๔	-๑
	- อื่นๆ	๑	๒	+๑
๒	ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	๔๗	๔๓	-๔
	- ชิงทรัพย์	๐	๑	+๑
	- ลักทรัพย์	๓๒	๒๘	-๔
	- ฉ้อโกง	๕	๕	๐
	- ยักยอกทรัพย์	๔	๕	+๑
	- ทำให้เสียทรัพย์	๕	๒	-๓
	- วางเพลิง	๐	๑	+๑
	- อื่นๆ	๑	๑	-๑
๓	ฐานความผิดพิเศษ	๑๐๒	๕๗	-๔๕
	- พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑	๓	๒	-๑
	- พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖	๖	๓	-๓
	- พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗	๔	๔	๐
	- พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า พ.ศ.๒๕๓๔	๑	๐	-๑
	- พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๔๘๔	๗๓	๓๘	-๓๕
	- พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๘	๐	๑	+๑
	- พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔	๐	๐	๐
	- พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕	๑๑	๕	-๖
	- พ.ร.บ.เลื่อยโซยนต์	๑	๒	+๑
	- พ.ร.บ.ห้ามเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๔๗๕	๓	๒	-๑

กลุ่มคดี	ประเภทความผิด	จำนวนคดี		+เพิ่ม/-ลด
		ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	
๔	คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	๑,๑๗๐	๖๗๓	-๕๙๗
	๔.๑ ยาเสพติด			
	- ผลิต/นำเข้า/ส่งออก	๔๙๙	๒๘๗	-๒๑๒
	- จำหน่าย/ครอบครองเพื่อจำหน่าย	๑๐๗	๖๖	-๔๑
	- ครอบครอง	๖๖	๔๙	-๑๗
	- เสพยาเสพติด	๓๘๙	๑๖๒	-๒๒๗
	๔.๒ อาวุธปืนและวัตถุระเบิด			
	- อาวุธปืนธรรมดา	๖๙	๕๘	-๑๑
	- อาวุธปืนไม่มีทะเบียน	๗	๘	+๑
	- วัตถุระเบิด	๑	๐	-๑
	๔.๓ การพนัน			
	- สลากกินรวบ	๒๓	๓๕	+๑๒
	- ทายผลฟุตบอลออนไลน์	๕	๐	-๕
	- การพนันอื่นๆ	๔	๗	+๓
	๔.๘ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.๒๕๕๑	๐	๑	+๑
	- ฐานความผิดโครงการมรดกจักรยานยนต์	๒	๗	+๕

(ข้อมูลจาก สถานีตำรวจภูธรบ้านไร่ และสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์)

จากข้อมูลสถิติคดีอาญาต่างๆ ที่ได้ข้อมูลจากสถานีตำรวจภูธรบ้านไร่ และสถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์ จะพบว่าในกลุ่มคดีที่ ๑ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ มีสถิติคดีเพิ่มขึ้น ในกลุ่มคดีที่ ๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีสถิติคดีลดลง กลุ่มคดีที่ ๓ ฐานความผิดพิเศษ มีสถิติคดีลดลง และกลุ่มคดีที่ ๔ คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีสถิติคดีที่ลดลง และเป็นที่น่าสังเกตว่าในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดสถิติลดลงอย่างมาก สืบเนื่องจากการสนธิกำลังระหว่างฝ่ายปกครอง ทหาร และเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด การปิดล้อมตรวจค้นกลุ่มเป้าหมาย การจัดชุดลาดตระเวนอย่างต่อเนื่อง และคดีที่มีการจับกุมเพิ่มมากขึ้นได้แก่ ความผิด พ.ร.บ.การพนัน เกิดจากการเข้มงวดกวดขันของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหาร และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

วิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔)

๑. วิสัยทัศน์

“เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตรปลอดภัย สังคมอุทัยสาสุข”

๒. เป้าประสงค์รวม

- ๒.๑ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาคเกษตรและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- ๒.๒ ผลผลิตการเกษตรมีคุณภาพ มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น
- ๒.๓ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิต

๒.๔ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และป้องกันแก้ไขสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างยั่งยืน

๓. ยุทธศาสตร์

๓.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผสมผสานวิถีชีวิตดั้งเดิม เป้าประสงค์

- สถานที่/แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีมีเอกลักษณ์ คุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เยี่ยมชม (เพิ่มขึ้นปีละ ๑๕%)
- ๒) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว (เพิ่มขึ้นปีละ ๑๕%)
- ๓) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP เพิ่มขึ้น (ปีละ ๑๐%)

กลยุทธ์

- ๑) พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน และส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ศักยภาพสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- ๒) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และเหมาะสม

๓) ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมเอกลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงผู้ประกอบการและจัดตลาดด้านการท่องเที่ยว

๓.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์การเกษตรและเกษตรแปรรูปให้มีคุณภาพและเพิ่มมูลค่า

เป้าประสงค์

- ๑) ผลผลิตการเกษตรมีความปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP
- ๒) มูลค่าผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP
- ๒) ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มสูงขึ้น (อ้อย ข้าว มันสำปะหลัง)
- ๓) มูลค่าผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น (โคเนื้อ ไก่พื้นเมือง)
- ๔) จำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ได้รับการส่งเสริม/พัฒนา
- ๕) ปริมาณของพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- ๑) ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีในการควบคุมป้องกัน กำจัดโรค และศัตรูผลผลิตทางการเกษตร
- ๒) ส่งเสริมระบบการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรทั้งระบบชุมชนและระบบอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๓) สร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้เข้มแข็งและเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดสินค้าเกษตร

๔) พัฒนาแหล่งน้ำ อย่างมีแบบแผนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

- ๑) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงและปลอดภัย
- ๒) ประชาชนมีรายได้จากการประกอบอาชีพอย่างพอเพียงและยั่งยืน
- ๓) ประชาชนเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) จำนวนผู้ติดยาเสพติดไม่เกิน ๓ คน ต่อประชาชน ๑,๐๐๐ คน
- ๒) ร้อยละที่ลดลงของสัดส่วนจำนวนคดีที่จับกุมได้ต่อคดีที่รับแจ้ง
- ๓) สถิติผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรทางบก
- ๔) ร้อยละจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.ลดลง
- ๕) สัดส่วนประชากรในการเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐ (ตัวชี้วัดย่อย - การศึกษา

ภาคบังคับ ผู้สูงอายุ หลักประกันสุขภาพ)

กลยุทธ์

- ๑) เสริมสร้างการอำนวยความสะดวก สวัสดิการชุมชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคง
- ๒) เสริมสร้างการนำทุนทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม มาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- ๓) สร้างเสริมสุขภาวะของประชาชน
- ๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเสริมความปลอดภัยทางถนนและระบบการขนส่งสาธารณะให้ได้มาตรฐานรวมถึงจิตสำนึกในการลดอุบัติเหตุให้กับประชาชน
- ๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคให้มีคุณภาพ
- ๖) ส่งเสริมการมีงานทำ การคุ้มครองแรงงานนอกระบบและพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาที่ขาดแคลน

๗) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์

- ๑) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสมบูรณ์และยั่งยืน
- ๒) ประชาชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ปันพูป้องกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- ๑) สัดส่วนจำนวนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัดเพิ่มขึ้น
- ๒) คุณภาพสิ่งแวดล้อม (น้ำ ขยะ) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด

กลยุทธ์

- ๑) พัฒนาระบบเฝ้าระวังรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และระบบแจ้งเตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง
- ๒) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- ๓) พัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มพื้นที่สีเขียว และเฝ้าระวังรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรของจังหวัด